

Obsah

Předmluva	13
I. ZNOVUOBJEVENÝ SVĚT	15
V zemi, kde řeka teče k severu	
1. Dobyvatel se zajímá o kulturu	16
a) Vítězství a porážka	16
b) Zisk pro vědu	20
c) Neuznané úsilí	23
2. Egypt – dar Nilu	24
a) Země a člověk	24
b) Nejstarší kultury	27
c) Život v předhistorickém Egyptě	29
3. Napříč tisíciletími	32
a) Sláva a pád Staré říše	32
b) Nový rozkvět a úpadek (Střední říše)	38
c) Poslední rozmach (Nová říše)	42
d) Ústup ze slávy (Pozdní doba)	53
e) Evropa proniká do Egypta	58
II. MINULOST ZAČÍNÁ PROMLOUVAT	68
Svědkové zašlých tisíciletí ožívají	
1. Kořistníci a zachránci	69
a) Belzoni – horlivý sběratel	69
b) Lepsius – pečlivý pořadatel	72
c) Mariette – odpovědný uchovatel	74
2. Badatelé	78
a) Sir Flinders Petrie – neúnavný budovatel	78
b) Howard Carter – šťastný objevitel	81
c) Československý egyptologický ústav	89

3.	Hieroglyfy přestaly být záhadou	95
	a) Rosettská deska	95
	b) Marné pokusy	97
	c) Jean-François Champollion vítězí	101
III.	BOHOVÉ A JEJICH SLUŽEBNÍCI	107
	Člověk se vyrovnává se silami, které ho obklopují	
1.	Místní bůžci a lidové pověry	109
	a) Lokální božstva	109
	b) Démoni	113
	c) Kouzla	116
2.	Velcí bohové a kněžské spekulace	119
	a) Představa boha	119
	b) Božské spolky	124
	c) Náběh k monoteismu	128
3.	Bohoslužba a magie	133
	a) Slavnosti a procesí	133
	b) Oběti, modlitby, zpěvy	138
	c) Zaklínání a věštění	143
4.	Kněží a mudrci	147
	a) Chrám	147
	b) Personál	152
	c) Učitelé moudrosti	158
IV.	KRÁLOVÉ A JEJICH PODDANÍ	162
	Když pokládali krále za boha	
1.	Vtělení bohové a synové boží	164
	a) Egyptští králové v řecké mytologii	164
	b) Bůh na zemi	166
	c) Náběhy k demokratizaci	170
2.	Stavitelé pyramid	172
	a) Džóserova stupňovitá pyramida	172
	b) Snofruova lomená pyramida	176

c) Velké pyramidy u Gízy	180
d) Ještě o pyramidách	186
3. Dobytatelé a diplomaté	195
a) Celkový přehled	195
b) Slavní válečníci	204
c) Politikové a obchodníci	215
4. Reformátor nebo kacíř?	220
a) Achnaton, ctitel Atonův	220
b) Nové sídelní město Achet-aton	223
c) Zmařené úsilí	226
5. Královny	229
a) Královny a královny ženy	229
b) Tři vladařky	233
c) Poslední egyptské královny	238
IX. PÍSEMNICTVÍ	368
V. ŽIVOT PROSTÉHO LIDU	243
Pro krále jsou všichni poddaní otroky	
1. Společnost	244
a) Král a jeho dvůr	244
b) Svobodné stavy	246
c) Nevolníci a otroci	250
2. Práce a zábava	253
a) Zemědělství	253
b) Obchod	257
c) Řemesla	260
d) Odpočinek	262
3. Rodina a dům	267
a) Manželství	267
b) Muž a žena	269
c) Domácnost	273
a) Překlady Bible	
VI. POSMRTNÝ ŽIVOT	277
Blaze tomu, kdo obstojí na soudu bohů	

1.	Péče o neporušitelnost těla	278
a)	Mumifikování mrtvol	278
b)	Uložení do hrobu	281
c)	Posmrtná existence králů	286
d)	Postupující demokratizace	289
2.	Před soud bohů	292
a)	Před Usírem	292
b)	Očistná přísaha	297
c)	Další cesta	299
d)	Spravedlivý soud	301
3.	Putování mumii	304
a)	Objevená stopa	304
b)	Nálezy mumii	307
c)	Vykradači hrobek	309
VII.	VĚDA A TECHNIKA	312
Na člověku je poznávat tajemné a tvořit nové		
1.	Svět a vesmír	313
a)	Původ světa a člověka	313
b)	Hvězdy vypovídají	317
c)	Slunce vládne	321
2.	Kalendář	324
a)	Sluneční	324
b)	Zemědělský	325
c)	Číselná symbolika	326
3.	Plody lidského poznání	328
a)	Lékařství	328
b)	Matematika	330
c)	Architektura	331
4.	Stavědla pyramid	172
VIII.	UMĚNÍ	334
Svou pomíjivost překonává člověk nepomíjejícími díly		

1.	Stavitelství	335
a)	Hrobky faraónů	335
b)	Chrámy faraónů	340
c)	Chrámy bohů	343
2.	Sochařství	347
a)	Reliéfy	347
b)	Sochy	353
c)	el-Amárna	357
3.	Malířství	360
a)	Technika	360
b)	Náměty	361
c)	Vývoj	363
IX.	PÍSEMNICTVÍ	368
Člověk je smrtelný, myšlenka žije		
1.	Rady do života	369
a)	Egyptští mudrci	369
b)	Egyptská moudrost	372
c)	Obrazy ze života	376
2.	Historie a mýty	380
a)	Hrdinské zpěvy aj.	380
b)	Anály a stély	383
c)	Lidé a bohové	387
3.	Zpěvy duchovní a světské	391
a)	Chvály a modlitby	391
b)	Písň pracovní	396
c)	Písň milostné	397
4.	Z koptské literatury	400
a)	Překlady Bible	400
b)	Legendy	402
c)	Z gnostických spisů	406

X.	VÍTĚZSTVÍ EVROPY	409
	V Egyptě se mluví řecky	
1.	Příchod Řeků a Římanů	410
	a) Zájem o papyry	410
	b) Co také papyry prozradily	413
	c) Alexandrijská knihovna	415
2.	Židé v Egyptě	418
	a) Diasporní židovstvo	418
	b) Vznik Septuaginty	421
	c) Filón Alexandrijský	424
3.	Nástup křesťanství	426
	a) Rozmach a pronásledování	426
	b) Alexandrijská theologie	429
	c) Koptové	433
	Doslov	436
	Bibliografie	439
	Rejstříky	445
	Seznam vyobrazení	467
	I	
383	(a) Slunce a měsíc	321
383	(b) Kalendář	324
383	(c) Sluneční	324
383	(d) Zemědělský	325
391	(e) Starověká symbolika	326
391	(f) Starověké pozorání	328
396	(g) Dlouhé letosvobody	328
396	(h) Příručky umoznosti	328
400	(i) Antimakro	330
400	(j) Zkopieke filosofia	331
400	(k) Blíže když Biblie	
402	(l) Tereby	334
404	(m) Z pohledu českých a řeckých vědců	